

Utökad byggnadsminnesförklaring av Medevi Brunn på fastigheterna Medevi Brunn 2:1, 2:13, 2:14 och 2:15, V Ny socken, Motala kommun

Riksantikvarieämbetet förklarade 1966-12-05 de centrala delarna av Medevi Brunn för byggnadsminne enligt lagen om byggnadsminnen (1960:690).

V Ny Hembygdsförening begärde 1981-02-28 att byggnadsminnet Medevi Brunn skulle utvidgas med de s k lasaretsbyggnaderna.

Styrelsen för AB Medevi Brunn anhöll 1986-08-20 om att lasaretsområdet med tillhörande byggnader skulle förklaras som byggnadsminne.

BYGGNADSBESKRIVNING

Medevi Brunn är Sveriges äldsta hälsobrunn, grundad av Urban Hjärne 1678. På 1690-talet fastställde Kungl Maj:t en byggnadsplan med huvudgata och torg enligt barockens stilideal. Redan i början av 1700-talet var planen i det närmaste fullbebyggd och från 1700-talets mitt och under 1800-talet bebyggs brunnsområdet österut utan fastare planering.

Medevi Brunn kan idag visa upp en unik samling byggnader från 1690-talet och framåt. Det är dels bostadshus uppförda för hotelländamål, ett par av dessa måste räknas till landets äldsta bevarade hotellbyggnader, dels bostadshus, ursprungligen uppförda som enfamiljshus av högreståndspersoner.

Av byggnader för allmänt ändamål kan nämnas Stora Matsalen från 1750, Brunnskyrkan från 1771, Högbrunnsbyggnaden från 1808 och Badhuset från 1878.

Väster om landsvägen, gränsande till själva brunnsområdet, ligger lasaretsområdet med lasaretsbyggnader uppförda från 1700-talets mitt och framåt. En av dessa är t ex Kungliga Lasarettet, byggt 1820 och bekostat av Carl XIV Johan.

Den samlade bebyggelsen är genomgående mycket välbevarad och de enskilda byggnaderna är märkliga genom sitt kulturhistoriska värde samt ingår i ett kulturhistoriskt synnerligen märkligt bebyggelseområde.

Medevi Brunn bevarar egenarten hos en gången tids byggnadsskick och är med hänsyn härtill att anse som synnerligen märklig.

LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 3 kap 1 § lagen om kulturminnen (1988) följande byggnader med omgivande markområde inom fastigheterna Medevi Brunn 2:1, 2:13, 2:14 och 2:15 för byggnadsminne.

Beslutet innebär ändring och utvidgning av riksantikvarieämbetets beslut 1966-12-05.

I samband härmed meddelar länsstyrelsen följande skyddsföreskrifter enligt 3 kap 2 § samma lag.

1. De byggnader som är numrerade 1-70 på den till detta ärende hörande kartan, får ej rivas eller till det yttre om- eller tillbyggas eller på annat sätt förändras.

2. I följande byggnader, markerade med kryss på den till detta ärende hörande kartan, får den befintliga rumsindelingen inte förändras och ingrepp inte göras i den fasta inredningen, såsom snickerier, spisar, kakelugnar samt ytskikt i golv, väggar och tak.

- | | |
|------------------------------|--------------------------------|
| 1. Högbrunnen | 30. Ehrencronska byggningen |
| 5. Gamla Doktorsbyggningen | 31. Schefferska byggningen |
| 7. Långbyggningen | 32. Wolfrathska byggningen |
| 8. Parkbyggningen | 33. Silfverhielmska byggningen |
| 9. Gråbyggningen | 37. Klockstapeln |
| 10. Stora Matsalen | 38. Nya Torgbyggningen |
| 12. Kyrkan | 40. Björnbyggningen |
| 13. Apoteksbyggningen | 41. Gamla Torgbyggningen |
| 14. Enneska byggningen | 42. Piperska byggningen |
| 15. Nya Granskogbyggningen | 43. Göteborgsbyggningen |
| 16. Gamla Granskogbyggningen | 44. Stora Resbyggningen |
| 20. Bondkastellet | 64. Kungliga Lasarettet |
| 26. Kungliga Kastellet | 65. Kägelbanan |
| 27. Nobis | 66. Kamrerskällan |
| 28. Vobis | 67. Amiralskällan |
| 29 Dalbyggningen | 68. Badhuset. Södra flygeln |

1990-04-27

221-98/88

3. Beträffande följande byggnader, markerade med ofyllda de till detta ärende hörande kartan, skall samråd ske med länsstyrelsen vid eventuella invändiga ombyggnader eller förändringar.

- | | |
|---|--|
| 2. Schweizeriet | 50. Allmänna Lasarettet |
| 3. Paviljong | Nordöstra flygeln med |
| 4. Lilla Resbyggningen | tillbyggd matsal och kök |
| 6. Kontorsbyggningen | 51. TC |
| 11. Kyrkbyggningen | 52. Spannmålsmagasin |
| 17. Grindbyggningen | 53. Stall/ladugård |
| 18. Nissens tillbyggnad | 54. Ladugårdsbyggnad |
| 19. Guldhytten med bodlänga | 55. Bod |
| 21. Torpet Mossen | 56. Stuga |
| 22. Torpet Ajaxes | 57. Magasin |
| 23. Norbergskammaren | 58. Lilla Trädgårdskammaren |
| 24. Intendentbyggningen | 59. Rydbodal |
| 25. Gymnastiken | 60. Handelsboden |
| 34. Bagarboden | 61. Allmänna Lasarettet |
| 35. Vårdshuset | 62. Nya Lasarettspaviljongen |
| 36. Societeten | 63. Gammal-nya Lasarett-
byggningen |
| 39. Ljungbyggningen | 68. Badhuset. Mittflygeln och
norra flygeln |
| 45. Tvättstugan | 69. Stora Baggeby. Bostadshus |
| 46. Paviljong | 70. Stora Baggeby. Bostadshus |
| 47. Trädgårdsbyggningen | |
| 48. Bergslottet | |
| 49. Allmänna Lasarettet
"Prästgården med
vidhängande bodar" | |

4. Det område som är markerat med streckad begränsningslinje på den till detta ärende hörande kartan, skall ägnas sådan vård och omsorg att byggnadsminnets karaktär och utseende inte förvanskas. Eventuell nybebyggelse inom detta område skall ske i samråd med länsstyrelsen.

5. Underhållsåtgärder på de byggnader som omfattas av byggnadsminnesförklaringen skall utföras i samråd med länsstyrelsen.

Om ändring av byggnadsminnet i strid mot meddelade skydds-föreskrifter kan anses påkallad av särskilda skäl, får länsstyrelsen enligt 3 kap 14 § lagen (1988:950) om kulturminnen m m meddela tillstånd därtill.

Enligt 3 kap 21 § lagen om kulturminnen gäller detta beslut även om det överklagas.

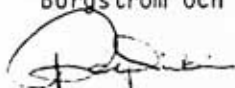
1990-04-27

221-98/88

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Se bilaga (formulär 130, kammarrätten).

I den slutliga handläggningen av detta ärende, i vilket länsstyrelsen i plenum fattat beslut, har förutom föredraganden deltagit länsrådet Lars Rydberg, förste länsassessor Bo Hultström, länsarkitekt Kersti von Bahr och tf överlantmätare Ragne Uhrberg. I styrelsens beslut deltog landshövdingen och ledamöterna Bo Pettersson, Per-Olof Strindberg, Nils-Åke Wiström, Per A Pettersson, Göthe Anderson, Gunnar Assered, Lars Olof Torfgård, Henry Eriksson, Hans Holm, Rolf Andersson och Börje Stensson samt suppleanterna Svante Larsson, Ulf Borgström och Monica Ericsson.



Rolf Wirtén
Landshövding



Sven E Noreen
Länsantikvarie

Bilaga

kartor

Kopia till

riksantikvarieämbetet 3 ex

läns museet

byggnadsnämnden, Motala

inksrivningsmyndigheten, Motala tingsrätt

fastighetsbildningsmyndigheten

fastighetsregistermyndigheten

lantmäterienheten

verksledningens kansli

juridiska enheten

planenheten

kulturmiljöenheten

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Den som vill överklaga beslutet skall göra det i ett brev, som skickas till

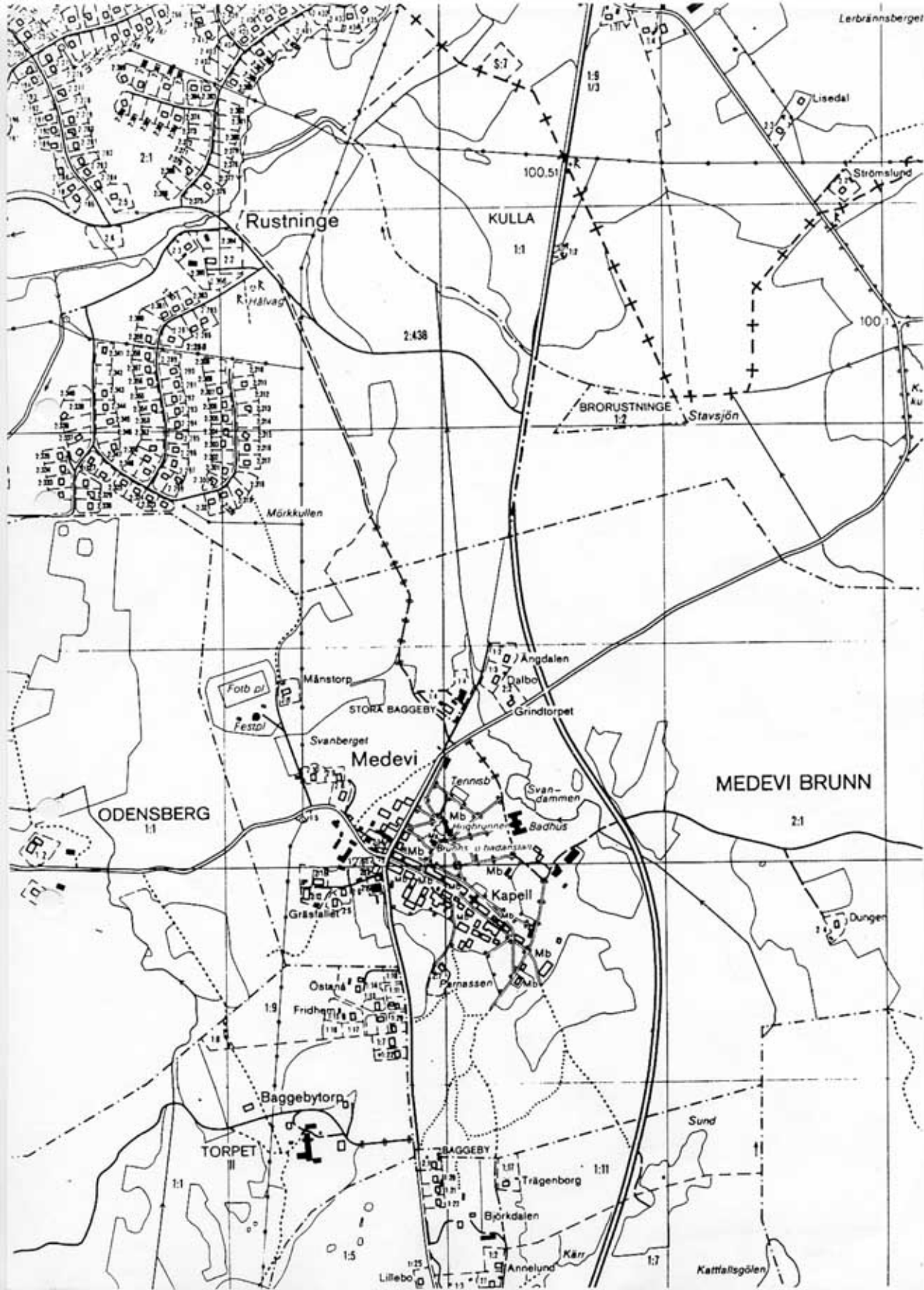
Länsstyrelsen i Östergötlands län
581 86 LINKÖPING

Brevet måste ha kommit hit inom tre veckor från den dag då den som klagat fått del av beslutet. Länsstyrelsen skickar därefter överklagandet för prövning till kammarrätten i Jönköping.

I brevet skall Ni ange vilket beslut som överklagas och hur Ni vill att beslutet skall ändras. Uppge också namn, adress och telefonnummer.

Om Ni behöver fler upplysningar, kan Ni vända Er till länsstyrelsen.

Formulär 130 (1987)



Ärende 221-98/88

MEDEVI BRUNN
V. Ny socken
Motala kommun

